

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวและภาพข่าว "หน้าหนึ่ง" ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยก่อนและหลังยกเลิก พร.42 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับข่าว
3. แนวคิดเกี่ยวกับภาพข่าว
4. แนวคิดเกี่ยวกับหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์
5. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

เป็นที่ทราบกันดีว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีความสนใจ อย่างกว้างขวาง มีการให้คำจำกัดความหนังสือพิมพ์อย่างมากมายทั้งที่ คล้ายกันใกล้เคียงกัน หรือแตกต่างกัน ซึ่งพอจะสังเขปได้ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 4 ให้ค่าจำกัดความของหนังสือพิมพ์หมายถึงสิ่งพิมพ์ซึ่งมี ชื่อจำหน่ายเช่นเดียวกัน ออก หรือเจตนาออกตามลำดับ เรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตามมีข้อความต่อเนื่องกันไปหรือไม่ก็ตาม¹

สุกัญญา ตีระวนิช² อธิบายว่า หนังสือพิมพ์เป็นหนังสือบอกข่าว และหมายรวมถึงแต่หนังสือข่าวฉบับย่อย ๆ ทำด้วยฝีมือของคนเพียง 2-3 คน ไปถึงหนังสือพิมพ์ระดับชาติ ที่ออกในเมืองใหญ่ ๆ มีคนงานเป็นร้อยเป็นพันคน หนังสือพิมพ์อาจออก เป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือนก็ได้ หนังสือพิมพ์ประกอบด้วยตัวพิมพ์ หมึกพิมพ์ และกระดาษ

ปรมะ สตะเวทิน³ สรุปว่า หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ซึ่งรวบรวมข่าวสารข้อคิดเห็น และสารบันเทิง เรียงร้อยต่างๆโดยพิมพ์บนกระดาษราคาถูก ทั้งนี้ อาจพิมพ์ออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายบักซ์ หรือรายเดือนก็ได้

Duane Bradley⁴ ได้ให้ความหมายว่า หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งรวบรวมข่าวสาร ความบันเทิงพิมพ์บนกระดาษราคาถูก ซึ่งอาจพิมพ์เป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือ รายเดือน หนังสือพิมพ์จะล้ำสมัย ไปทันทีที่ฉบับใหม่ปรากฏขึ้นแทนที่

¹ สุรัตน์ นุ่มนนท์, พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484. เอกสารวิชาการกฎหมายสื่อสารมวลชน (กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523)

² สุกัญญา ตีระวนิช, ประวัติการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยภายใต้ระบบสมบูรณาญาสิทธิราช (2324-2475) (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2520)

³ ปรมะ สตะเวทิน, หลักนิติศาสตร์ (กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529)

⁴ Duane Bradley, The Newspaper - Its Place In a Democracy (Princeton :D. Van Nostrand), p. 11.

โดยสรุปแล้ว หนังสือพิมพ์ จึงหมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีชื่อเสียงเดียวกัน ออกเป็นประจำไม่ว่าจะออกเป็น รายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือ รายเดือน อีกทั้งยังมีการเสนอ บทความ และคอลัมน์ ต่าง ๆ เพื่อเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจ ของประชาชนในขณะนั้น

นอกจากคำจำกัดความของหนังสือพิมพ์ที่กล่าวแล้วข้างต้น หนังสือพิมพ์ยังสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้อีก โดยส่วนใหญ่นิยมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ⁵⁻⁶⁻⁷ คือ

1. หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (The Quality Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่ส่วนใหญ่มีเนื้อหาสนองตอบความพอใจในด้านความรู้ ความคิดของผู้อ่านในระยะยาว เนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยข่าว บทความ หรือ บทความแสดงความคิดเห็นจะตั้งอยู่บนความเป็นจริง ของข้อเท็จจริง อธิบายเบื้องหลังข่าวประเด็นข่าว เขียนถูกต้องตามหลักวิชาการ การจัดวางรูปแบบไม่เน้นเรื่องความสวยงามสะดุดตา ผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นพวกปัญญาชนและนักวิชาชีพที่สนใจการเมือง การปกครอง การบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล

2. หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (The Quantity Newspaper) หรือ เชิงประชานิยม (Popular Newspaper) คือหนังสือพิมพ์ที่ส่วนใหญ่ เนื้อหาจะสนองตอบ ความต้องการผ่อนคลายอารมณ์ของผู้อ่าน เนื้อหาจะดึงดูดความสนใจ ของผู้อ่าน (Human Interest) เช่น ข่าวบันเทิง ข่าวอาชญากรรม ข่าวที่ตื้นเต้นเร้าอารมณ์ ข่าวการเมืองที่ไม่หนักเกินไป การจัดวางรูปแบบเน้น ให้สะดุดตาคนอ่าน การพาดหัวข่าวเร้าความสนใจ ด้วยอักษรใหญ่ ๆ ผู้อ่านจะเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ

⁵ Colin Seymour - Ure, The Press Politics and Public (London :New Fetterland:1968),p. 308.

⁶ ดร.ณิ หิรัญรักษ์, การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น (กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 4-5.

⁷ ประชัน วิลลิโก, หลักการเขียนข่าว (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516), หน้า 38.

นอกจากการแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 2 ประเภทหลักที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว ยังมีการแบ่งย่อยเป็นประเภทที่ 3 อีก นั่นคือ

3. หนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งปริมาณ^๘ (Semi-Quality and Semi-Quantity Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาผสมผสานกันระหว่างหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ และหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม

เมื่อทราบถึงความจำกัดความ และ ประเภทของหนังสือพิมพ์แล้วสิ่งที่จะขาดไปไม่ได้เห็นจะเป็นหน้าที่และ บทบาทของหนังสือพิมพ์ ซึ่งโดยกว้าง ๆ จะมีอยู่ 5 ประการ^๙ คือ

1. ภาระหน้าที่ในการเสนอข่าวสาร (To Provide Information) ถือได้ว่าเป็นงานที่สร้างชื่อเสียงให้แก่หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวัน ถ้าหนังสือพิมพ์ใดสามารถเสนอข่าวที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันต่อเหตุการณ์หนังสือพิมพ์นั้นมักจะได้รับความนิยมของผู้อ่าน และปัจจุบันนี้ หนังสือพิมพ์ยังรับเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือรับ-ส่งข่าวสาร ทำให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. ภาระหน้าที่ในการเสนอความคิดเห็น หรือ อธิบายความหมายของข่าว (To Offer Guidance or To Explain The Meaning of The News) ซึ่งหนังสือพิมพ์จะกระทำหน้าที่นี้ได้ โดยการเสนอข่าว ที่กำลังเป็นปัญหาสาธารณะอยู่ นำมาเขียนวิพากษ์วิจารณ์ เสนอแนะ หรือติติงแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถกระทำได้ในรูปแบบของบทบรรณาธิการ บทวิจารณ์ หรือการรายงานข่าวแบบอธิบายไขความคือ มีการอธิบายทั้ง เบื้องหน้า เบื้องหลังของเหตุการณ์นั้น ๆ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่จะตามมา

^๘ บุญเลิศ ศุภดิลก, สิทธิการสื่อสารในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2527) หน้า 83.

^๙ ลีritchย์ ชันสุวรรณ, การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2529)

แต่อย่างไรก็ตาม ในการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์จะต้องตระหนักถึง การเสนอข่าวทั้ง 2 ด้าน ทั้งด้านที่เห็นพ้องและไม่เห็นพ้องกับความคิดเห็นของ หนังสือพิมพ์ โดยจะต้องทำอย่างระมัดระวัง ไม่ให้การแสดงความคิดเห็นของ หนังสือพิมพ์ เข้าไปมีอิทธิพล ต่อการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องจนเป็นการโน้มน้าว ใจผู้อ่าน

3. ภาระหน้าที่ในการให้ความบันเทิง (To Provide Entertainment) ภาระหน้าที่นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยผ่อนคลายความเคร่งเครียด จากการอ่านข่าวและบทความ ซึ่งในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับ ที่สละเนื้อที่ ของหนังสือพิมพ์ ให้กับเรื่องราวเกี่ยวกับนวนิยาย ภาพยนตร์ การ์ตูน ฯลฯ มาก เกินไป แต่ถ้ามองอีกแง่หนึ่ง จะพบว่าเรื่องบันเทิงเหล่านี้จะสามารถ เพิ่มยอด ขายให้กับหนังสือพิมพ์ได้ ทำให้หนังสือพิมพ์สามารถ คงความเป็นธุรกิจเอกชน ต่อไปได้

4. ภาระหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ (To Serve The Public) อีกหน้าที่หนึ่งของหนังสือพิมพ์ คือ การจะต้องช่วยยกระดับความเป็น อยู่ และการกินดีอยู่ดี ของประชาชนซึ่งจะสามารถกระทำได้ โดยการรายงาน ข่าวให้รัฐบาลได้รับรู้ ถึงความยุติธรรมที่ประชาชน ได้รับจากการปกครองของ รัฐบาล กระตุ้นให้เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่าง แท้จริง โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา ซึ่งหนังสือพิมพ์เห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญ และการปฏิบัติหน้าที่นี้เห็นได้ชัดเจน คือการสละเนื้อที่ของหนังสือพิมพ์ในการลง ข่าวเรียกร้องให้รัฐบาล ช่วยเหลือประชาชนผู้เจ็บป่วย ยากไร้ หรือประสบ เคราะห์กรรม หรือ อาจจะทำในลักษณะ ของการเปิดคอลัมน์ รับเรื่องราว ร้องทุกข์ตอบปัญหาทางการแพทย์ หรือการช่วยเหลือการกุศล และผู้ยากไร้ด้วย เงินทุนของหนังสือพิมพ์เอง

5. ภาระหน้าที่ในการเป็นองค์กรธุรกิจ (To Stay in Business) การที่หนังสือพิมพ์จะยังคงตีพิมพ์อยู่ได้ จะต้องมีจำนวนผู้ซื้อและจำนวนผู้โฆษณาที่ เพียงพอ ที่จะนำมาเป็นค่าใช้จ่าย และเป็นเงินทุนหมุนเวียนซึ่งปกติรายรับของ หนังสือพิมพ์จากการขายให้กับผู้ซื้อ คิดเป็นเพียงหนึ่งในสามของรายรับทั้งหมด เท่านั้น ส่วนที่เหลือจะเป็นรายได้จากการขายโฆษณา

ทั้งนี้ จำนวนเนื้อหาโฆษณา และอัตราค่าโฆษณา จะขึ้นอยู่กับยอดขายของหนังสือพิมพ์ ด้วยเหตุนี้หนังสือพิมพ์จึงต้องพยายามที่จะเสนอข่าวที่ใหม่ อยู่เสมอ อีกทั้ง ยังต้องจัดทำรูปลักษณ์ให้สะดุดตา และ ต้องสนองความต้องการของผู้อ่าน ให้ได้มากที่สุด เพราะจะต้อง แข่งขันกับ หนังสือพิมพ์คู่แข่งอีกด้วย

นั่นทวัน สุชาโต¹⁰ กล่าวถึง หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ตามความคาดหวังของสังคม ดังนี้

1. หน้าที่ในการให้ข่าวสาร (To Inform) ถือเป็นหน้าที่สำคัญอันดับแรกของหนังสือพิมพ์ที่จะต้องเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงที่ถูกต้องสมบูรณ์ มีพยานหลักฐานอ้างอิงได้ เพื่อนำเสนอแก่ผู้อ่านอย่างเที่ยงตรงตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือนทั้งโดยอคติส่วนตัว หรือ โดยมุ่งประโยชน์ทางการค้า

2. ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว (To Alert) โดยดำรงฐานะคล้ายยาม ที่คอยตรวจสอบความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดเวลา เพื่อนำเสนอแก่ผู้อ่านในทันทีที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ เพื่อให้ประชาชนตื่นตัว ไม่ประมาทในภาวะการณ์ของบ้านเมือง

3. ช่วยตีความหมายของข่าว (To Interpret) สืบเนื่องมาจากความซับซ้อนของข่าวสารที่เกิดขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่นักหนังสือพิมพ์จะต้องช่วยอธิบายความหมายของข่าว การบอกว่ามีอะไรเกิดขึ้นเท่านั้นยังไม่เพียงพอ แต่นักหนังสือพิมพ์จะต้องนำข้อเท็จจริงนั้น มาเขียนด้วยทัศนะในการมองข่าวอันเกิดจากประสบการณ์เฉพาะตน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ นักหนังสือพิมพ์จะต้องทำโดยสุจริตใจ เพื่อให้ภาพของเหตุการณ์เป็นไปอย่างเที่ยงตรงและสมบูรณ์

4. ช่วยให้การศึกษากับผู้อ่าน (To Educate) ถือเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับสังคมที่ประชาชนส่วนใหญ่ ยังห่างไกลจากข่าวสารความรู้ต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ที่ดีจึงเปรียบเสมือนครูของผู้อ่าน สามารถให้การศึกษานอกระบบได้ โดยจะมีการจัดแบ่งเนื้อหาไปตามความสนใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์แต่ละกลุ่ม

¹⁰ นั่นทวัน สุชาโต, นักหนังสือพิมพ์กับเสียงเรียกหาทางจริยธรรม นิเทศสาร, (2520), หน้า 63-69.

6. เป็นเวทีของการแสดงความคิดเห็น (To Provide a Forum) การดำรงรักษาความเป็นกลางหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างปราศจากความลำเอียง ในปัญหา ความขัดแย้ง ถือเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นแล้ว นักหนังสือพิมพ์ยังจะต้อง ใจกว้าง และมีความยุติธรรม ในการเสนอเวทีโต้แย้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ต่างทัศนคติกัน

7. ให้สิ่งบันดาลใจ (To Inspire) หนังสือพิมพ์มีโอกาสที่จะช่วยลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการชักนำให้สังคมรู้จักการแบ่งปันช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยาก การเป็นสื่อกลางในการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ทางการศึกษา จะช่วยสร้างเสริมค่านิยมของสังคมให้เด่นชัดขึ้น และขณะเดียวกัน ก็จะแสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์มิใช่จะเป็นเพียงผู้ขุดคุ้ยความชั่วร้ายของสังคม มาตีแผ่เท่านั้น หากยังสามารถทำงานในเชิงสร้างสรรค์และจรรโลงสังคมได้

8. ให้ความบันเทิง (To Entertain) จะเห็นว่าหน้าที่ในการให้ความบันเทิง จะมีบทบาทมากขึ้น ซึ่งสาเหตุอาจมาจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของธุรกิจสิ่งพิมพ์ การแข่งขันและฉวยโอกาสในเรื่องยอดจำหน่าย ทำให้นโยบายทางเศรษฐกิจเข้ามามีอิทธิพลเหมือนหน้าที่ประการอื่น ๆ ของหนังสือพิมพ์

ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ไม่ว่าจะ ถูกจัดอยู่ในประเภทไหนก็ตาม ต่างมีหน้าที่เหมือน ๆ กัน ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนคือ จะต้องทำหน้าที่ในการเสนอข่าวสารความรู้ ให้ความบันเทิงเพียงแต่หน้าที่ในแต่ละอย่างจะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไป ตามจุดยืน หรือจุดขายของหนังสือพิมพ์ แต่ละฉบับ โดยส่วนที่มีความสำคัญต่อการอยู่รอด ของหนังสือพิมพ์ แต่ละฉบับก็คือ โฆษณา

แนวคิดเกี่ยวกับข่าว

เมื่อเราพูดถึงหนังสือพิมพ์ สิ่งที่จะต้องนึกถึงตามมาก็คือ "ข่าว" ซึ่งคำว่า ข่าว มี นักนิเทศศาสตร์หลายคน ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

W.L. Rivers ¹¹ กล่าวว่า ข่าว คือ การรายงานอย่างทันทั่วทั้งที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ (events) ข้อเท็จจริง (facts) และ ความคิดเห็น (opinion) ซึ่งมีผู้คนจำนวนมากให้ความสนใจ

P.H. Ault และ E. Emery ¹² เห็นว่า ข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์อันประกอบด้วยข่าวสารที่ยังไม่สด หรือ ยังไม่เป็นที่เปิดเผยมาก่อน โดยได้มีการรวบรวมมาอย่างถูกต้องแน่นอน และเขียนขึ้นโดยผู้รายงานข่าวที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี

ยงยุทธ รัชศาสตร์ ¹³ ได้กล่าวถึงความหมายของ "ข่าว" ไว้ดังนี้ ข่าว คือ สิ่งที่เกิดขึ้น และประชาชนให้ความสนใจข่าว คือ สิ่งที่ประชาชนกล่าวขวัญ และให้ความสนใจ ยิ่งมีการวิพากษ์วิจารณ์มากก็จะมีคุณค่า

---

¹¹ W.L. Rivers, Name In Print : Writing and Reporting (New York :Harper and Row Publishers, 1984),p. 4-5.

¹² P.H. Ault and E. Emery, Reporting the News (New York : Basic Books, 1978), p. 12.

¹³ ยงยุทธ รัชศาสตร์, แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับข่าวเอกสารการสอนชุดวิชาการข่าวและบรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530)

ข่าว คือ ความถูกต้อง และความทันต่อเวลาของสิ่งที่เกิดขึ้น การค้นพบสิ่งใหม่ความคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องต่าง ๆ ที่สามารถจำแนกออกมาเสนอ เพื่อความพอใจ หรือ เพื่อความสนใจของผู้อ่านได้

และข่าว คือ อะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับ สวัสดิภาพของประชาชน อะไรก็ตามซึ่งเป็นที่น่าสนใจของ ปัจเจกบุคคลเกี่ยวกับ การบอกเล่า กิจกรรมความคิดเห็น การแสดงออก หรือพฤติกรรมส่วนตัว

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะมีผู้ให้คำจำกัดความคำว่า "ข่าว" มากเพียงใด แต่ก็สามารถสรุปได้ใกล้เคียงกัน นั่นคือ ข่าว หมายถึง สิ่งที่มีเนื้อหาเป็นที่สนใจของคนเป็นจำนวนมาก ต้องเป็นข้อเท็จจริง และต้องทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ถือเป็นจุดแข่งขันของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับโดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะถูกนำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน

แนวคิดเกี่ยวกับภาพข่าว

ปัจจุบันในหนังสือพิมพ์จะมีภาพประกอบมากขึ้นกว่าในอดีต และภาพประกอบ ที่นิยมนำมาใช้ในหนังสือพิมพ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ¹⁴

1. ภาพถ่าย
2. ภาพวาดซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นภาพลายเส้น การ์ตูน กราฟ ตาราง

ทั้งนี้ ภาพถ่ายจะมีความเหมือนจริงมากกว่า เนื่องจาก "การถ่ายภาพเป็นรูปแบบสูงสุด ของการแสดงออกของมนุษย์พัฒนาการของเครื่องมือและอุปกรณ์การถ่ายภาพ เป็นวงจรต่อเนื่องกับจำนวนภาพประกอบ ที่เป็นภาพถ่ายในหนังสือและนิตยสาร เป็นผลให้ภาพถ่ายแพร่หลายไปทั่วโลก และสร้างความเข้าใจอันเป็นสากลได้" ¹⁵

¹⁴ เขาวนนท์ เชื้อรัตน์, "การศึกษาพัฒนาการของแบบเขียนประกอบภาพของไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 13.

¹⁵ เฟิ่งอ้าง, หน้า 27.

ภาพถ่ายสามารถที่จะใช้ในการสื่อสารได้ ตั้งแต่การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างกลุ่ม ไปจนถึงการสื่อสารมวลชน ซึ่งในด้านการสื่อสารมวลชน จำเป็นที่จะต้องตีพิมพ์ภาพ ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ใบปลิว เพื่อทำการเผยแพร่

ในส่วนของหนังสือพิมพ์ ภาพถ่ายที่ถูกนำมาใช้ สามารถที่จะแบ่งออกตามเนื้อหาของภาพได้ 4 ประเภท ดังนี้¹⁶

1. ภาพข่าว
2. ภาพสารคดี
3. ภาพประชาสัมพันธ์
4. ภาพโฆษณา

โดยที่หนังสือพิมพ์มีหน้าที่หลักในการเสนอข่าว ภาพข่าวจึงมีความสำคัญมากเนื่องจากภาพสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องราวได้มากกว่าการบรรยายด้วยคำพูด ซึ่งประโยชน์ของภาพข่าวในหนังสือพิมพ์มีหลายประการอาทิ

1. ช่วยให้อ่านมีโอกาส ได้เห็นเหตุการณ์จริง
2. เป็นหลักฐานยืนยันในสิ่งที่ผู้สื่อข่าว ได้บรรยายในข่าว
3. ช่วยสร้างความรู้สึก มีส่วนร่วมทำให้เกิด ผลสะท้อนกลับ (feedback)
4. ช่วยให้อ่านได้รู้จัก บุคคลที่ปรากฏ ในข่าว บ่อย ๆ ทำให้สามารถบอกได้ว่า ใครเป็นใคร และมีบุคลิก อย่างไร
5. ช่วยกระตุ้นให้อ่าน มีความสนใจในเพื่อนมนุษย์
6. ช่วยให้มีหลากหลาย ในการจัดหน้าหนังสือพิมพ์
7. ช่วยส่งเสริมการอ่านหนังสือพิมพ์สำหรับผู้ที่ไม่ชอบอ่านข่าวละเอียด

การถ่ายภาพข่าวจำเป็น ที่จะต้องคำนึงถึงคุณค่าทางข่าว ซึ่งภาพข่าวควรจะมีคุณสมบัติ ดังนี้¹⁷

¹⁶ กมล ฉายาวัฒน์, ถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร (กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530), หน้า 27.

¹⁷ มาลี บุญศิริพันธ์ุ, หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2531), หน้า 91.

1. จะต้องม้องค์ประกอบด้านสี แสงเงา ความคมชัด และเรื่องราวของภาพ
2. จะต้องม้องค์ประกอบที่สามารถบอกเรื่องราวให้ผู้อ่านเข้าใจได้
3. จะต้องสื่อความหมายในเรื่องที่ต้องการได้อย่างชัดเจน
4. จะต้องตอบคำถามแก่ผู้อ่านได้เหมือนกับการอ่านความนำของข่าว คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร
5. จะต้องม้องค์ประกอบที่ดีพอสำหรับการใช้ในระบบการพิมพ์ คือ ภาพจะต้องมีความคมชัด

กมล ฉายาวิณะ ¹⁸ กล่าวถึง คุณภาพของภาพถ่ายที่จะใช้ในหนังสือพิมพ์ไว้ว่า จะต้องเป็นภาพที่ถ่ายอย่างถูกต้องมีความคมชัด ซึ่งในส่วนนี้อาจจะลดหย่อนความเข้มงวดไปได้บ้าง เนื่องจากในบางครั้ง ภาพข่าวจะต้องถ่ายในที่ที่ทันใจ

ดร.สุณี หิรัญรักษ์ ¹⁹ ได้กล่าวถึง เนื้อหาของภาพที่สามารถดึงดูดใจของผู้อ่าน ว่ามี 4 อย่างคือ

1. คน (People) ซึ่งไม่ควรจะมีมากเกินไป และภาพคนควรจะดูเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด
2. การกระทำ (Action) ภาพที่แสดงให้เห็นว่ากำลังมีการกระทำอะไรอยู่ เพราะจะทำให้เกิดอารมณ์ในภาพ
3. สิ่งของ (Property) ควรจะถ่ายภาพสิ่งของที่สามารถสื่อความหมายได้ เช่น ไม้กางเขน ธง
4. ความหมาย (Meaning) ภาพที่ดีจะต้องทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของช่างภาพที่ต้องการสื่อได้

ประเภทของภาพข่าว สามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

1. ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุเป็นภาพที่ถ่ายจากเหตุการณ์จริงๆ ซึ่งภาพจะบอก เรื่องราวได้มากน้อย แค่ไหน ขึ้นอยู่กับ ความสามารถของผู้ถ่าย

¹⁸. กมล ฉายาวิณะ, "ภาพข่าวกับหนังสือพิมพ์," ในความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการทำหนังสือพิมพ์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เรือนอักษร, 2525), หน้า 268-269.

¹⁹. ดร.สุณี หิรัญรักษ์, นิตยสาร (คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พฤศจิกายน, 2530), หน้า 109.

ซึ่งภาพประเภทนี้ ได้แก่ ภาพข่าวอาชญากรรม ภาพข่าวกีฬา หรือ ภาพข่าวการเมืองในบางเรื่อง ภาพข่าวประเภทนี้มีคุณค่าข่าว และเป็นภาพที่หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด

2. ภาพข่าวทั่วไป เป็นภาพที่มีเรื่องราวน่าสนใจ จะเป็นข่าวแต่เนื้อหาของภาพจะขึ้นอยู่กับการศึกษาของช่างภาพ หรือบรรณาธิการภาพ ภาพข่าวทั่วไปอาจจะเป็นภาพของสิ่งที่เกิดอยู่เป็นประจำ แต่ถ่ายมาน่าสนใจ เช่น ภาพการค้าขายสินค้าบนทางเท้า ซึ่งถือว่าเป็นความผิด

3. ภาพประกอบข่าว เป็นภาพที่มีได้ถ่ายในขณะที่เกิดข่าวโดยตรง แต่ช่างภาพ หรือ บรรณาธิการนำภาพ มาจากที่อื่น เพื่อเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับข่าว

นอกจากนี้ ภาพข่าวยังสามารถแบ่งออกได้อีก 3 ประเภท ตามความรู้สึกต่อภาพ คือ ²⁰

1. ภาพที่ให้ความรู้สึกทางบวก (Positive feeling) ภาพเหล่านี้จะทำให้คนดู รู้สึกสบายใจที่ได้พบเห็น เช่น ภาพนักกีฬาได้รับชัยชนะ

2. ภาพที่ให้ความรู้สึกทางลบ (Negative feeling) เป็นภาพที่ก่อให้เกิดความรู้สึกกลัว ชะงัดขยง หรือ ดูแล้วอึดใจ เช่น ภาพอุบัติเหตุ

3. ภาพที่ให้ความรู้สึกเป็นกลาง (Neutral feeling) เป็นภาพที่ดูแล้วไม่เกิดความรู้สึกบวก หรือลบ เช่น ภาพทิวทัศน์

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันมีความสำคัญ ถือเป็นจุดขายและจุดแข่งขัน ภาพข่าวก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะมาช่วยเสริมให้หน้าหนึ่งมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นอกเหนือไปจากข่าวที่มีการคัดเลือกข่าวที่น่าสนใจและทันต่อเหตุการณ์มาน่าสนใจ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ให้ความสำคัญของภาพข่าวด้วยโดยได้มีการศึกษาการนำเสนอภาพข่าวว่าเป็นไปในลักษณะใด เหมาะสมหรือไม่

²⁰ มนูญ แสงหิรัญ และคณะ, การโฆษณา : ความหมายและการสร้างสรรคงานการโฆษณา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ยูไนเต็ตโปรดักชั่น, 2522), หน้า 247-248.

แนวคิดเกี่ยวกับหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

หน้าหนึ่งถือว่าเป็นหน้าตาของหนังสือพิมพ์ จะเป็นสิ่งที่แสดงเอกลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ซึ่งองค์ประกอบของหน้าหนึ่งจะประกอบด้วย

1. หัวหนังสือ หรือ ชื่อหนังสือพิมพ์ (Nameplate or Flag) ที่ต้องปรากฏประจำ เพราะเปรียบเสมือนเครื่องหมายการค้า ที่ต้องการให้เป็นที่รู้จักและจดจำ ทั้งนี้ หัวหนังสือจะต้องอ่านง่าย ชัดเจน สวยงาม และง่ายต่อการจดจำ มีเอกลักษณ์ และมีคุณค่ามากขึ้นตามระยะเวลาที่นำมาใช้ ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงไม่ควรเปลี่ยนรูปลักษณะของหัวหนังสือบ่อย ๆ ถ้าจะเปลี่ยนควรประกาศให้ผู้อ่านทราบล่วงหน้า

2. ข่าว ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหน้าหนึ่ง จะประกอบด้วย พาดหัวข่าว (Headlines) ความนำ (Lead) และเนื้อข่าวทั้งนี้ ข่าว ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย จะเป็นข่าวในลักษณะที่เรียกว่า "ข่าวต่อ" (Jumps) เพราะหน้าหนึ่งมีเนื้อที่จำกัด การเสนอข่าวในหน้าหนึ่งจึงมีเพียง พาดหัวข่าว ความนำ และ เนื้อข่าว เพียงเล็กน้อย และนำที่เหลือไปต่อในหน้าอื่น

3. ภาพข่าว (News picture) เป็นภาพที่แตกต่างจากภาพทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ภาพข่าวจะมีคุณค่าในตัวเอง สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้ดี สามารถเล่า รายละเอียดเหตุการณ์ในภาพได้ โดยไม่ต้องใช้คำบรรยาย หรือใช้คำบรรยายเพียง สั้น ๆ เป็นการช่วยให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าว ช่วยให้เกิดผลสะท้อนกลับ (Feedback) ได้ง่ายขึ้น

4. คอลัมน์ประจำ (The Fixed Column) หนังสือพิมพ์บางฉบับได้จัดให้มีคอลัมน์ประจำไว้ในหน้าแรก เป็นวิธีการที่นำมาจากนิตยสาร เพื่อเสนอเรื่องราวบางอย่างเป็นประจำ ซึ่งอาจจะทำให้มีผู้อ่านติดตามประจำเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นสิ่งช่วยดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านติดตามหน้าอื่น ๆ ด้วย

5. โฆษณา²¹ รายได้ส่วนหนึ่งของหนังสือพิมพ์มาจากโฆษณาหนังสือพิมพ์ ในเมืองใหญ่ ๆ ถือว่าโฆษณาในหน้าแรกมีความสำคัญมาก นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูน รายได้แล้ว ยังช่วยเสริมให้การจัดหน้ามีชีวิตชีวา อีกด้วย หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ถือได้ว่าเป็นจุดขาย ที่สำคัญ จะเห็นได้จากภาระหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ได้กล่าวไว้ แล้ว คือ เรื่องของการเสนอข่าวสารที่จะต้องใหม่สด ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ขณะเดียวกัน ก็จะต้องมีการจัดทำรูปลักษณะให้สะดุดตา ฉะนั้น หน้าหนึ่งจึงนับได้ว่า เป็นความประทับใจแรกของผู้อ่านที่มีต่อหนังสือพิมพ์ อันเป็นส่วนที่จะชี้ให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ จะอยู่ต่อไปได้หรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

Berelson²² ระบุว่า เป็นวิธีที่มุ่งบรรยาย และอธิบายเนื้อหาของสื่อสารมวลชนที่ง่าย ไม่มีเงื่อนไข ตรงไปตรงมา มีระบบ และใช้หลักการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ

เกษม ศิริสัมพันธ์²³ กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการวิจัย สื่อสารมวลชนชนิดหนึ่ง โดยจะมุ่งเน้นเนื้อหาของสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุ หรือรายการโทรทัศน์ก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อแสดงถึงแนวโน้ม ของการสื่อสารมวลชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²¹. ชวรัตน์ เชิดชัย, "หลักการจัดหน้าหนังสือพิมพ์" การผลิตหนังสือพิมพ์ หน้าที่ 4 , หน้า 210.

²². Bernard Berelson, Content Analysis in Communication Research (New York: Hafner Publishing Co., 1971), pp. 16-18.

²³. เกษม ศิริสัมพันธ์, การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย 14 ฉบับ (กรุงเทพฯ : แผนกวารสาร คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2507), หน้า 2.

สนั่น ปัทมะทิน²⁴ อธิบายไว้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการที่จะต้องสร้างเกณฑ์ขึ้นมา โดยจะออกมาในรูปของตารางวิเคราะห์ที่ประกอบด้วยถ้อยคำภาษา หน่วยที่ใช้มีตั้งแต่หน่วยที่ใหญ่ที่สุด ถึงเล็กที่สุด เป็นข้อความประโยค หรือหัวข้อที่มีความหมายตรงกับเนื้อหาหรือข้อความที่ต้องการวิเคราะห์ ทั้งนี้ สิ่งสำคัญในการสร้างเกณฑ์ของเนื้อหา คือ การจำแนกประเภทของเนื้อหา ซึ่งต้องทำให้เหมาะสมกับความประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา ว่าต้องการข้อมูลชนิดใด เรื่องใด เพื่อทราบแนวโน้มด้านใด

เนื่องจากการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีที่ใช้ในการวิจัยทางด้านสื่อสารมวลชน อย่างแพร่หลาย การวิจัยในครั้งนี้ จึงได้นำวิธีการนี้มาใช้ เพื่ออธิบายเนื้อหาของข่าวและภาพข่าว ที่ปรากฏอยู่บนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทยว่า มีการนำเสนออย่างไร และมีความแตกต่างกันหรือไม่ ระหว่างที่มี พร. 42 และไม่มี พร. 42

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พร. 42 พบว่า จะเป็นการวิจัยในแง่ของการศึกษาประวัติความเป็นมา และวิวัฒนาการของกฎหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมากกว่าที่จะมีการศึกษาว่า พร. 42 มีผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวอย่างไรบ้าง เช่น

บุปผา ช้างแก้ว²⁵ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ พร. 42 กับการควบคุมหนังสือพิมพ์ ในรัฐบาลสมัยต่าง ๆ โดยได้มีการอธิบายถึง พร. 42 และการใช้ พร. 42 กับหนังสือพิมพ์ในรัฐบาลสมัยต่าง ๆ สรุปได้ว่า รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมีการนำเอา พร. 42 มาใช้ควบคุมหนังสือพิมพ์ เสมอ เพียงแต่ลักษณะการใช้จะแตกต่างกัน โดยสาเหตุของการนำ พร. 42 มาใช้ จะขึ้นอยู่กับสภาพการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ในยุคนั้น ๆ

-----
²⁴ - สนั่น ปัทมะทิน และคณะ, ศัพท์านุกรมสื่อสารมวลชน (กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2520), หน้า 40-41.

²⁵ - บุปผา ช้างแก้ว, " คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 กับการควบคุมหนังสือพิมพ์ในรัฐบาลสมัยต่าง ๆ " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534)

นอกจากนี้ การศึกษาของบุปผา ยังพบว่า เมื่อรัฐบาลเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์มาก ๆ จะทำให้ความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ เสื่อมลง นโยบายของหนังสือพิมพ์ จะหันเหจากที่เคยวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล มาเป็นการเสนอข่าว ชูขีบ บุคคล ในวงสังคมแทน และภายในวงการหนังสือพิมพ์ ยังเกิดความแตกแยก มีการแบ่งพรรค แบ่งพวก เพื่อคอยจ้องหาโอกาสเล่นงานกันเองอีกด้วย

ในส่วนของผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ การวิเคราะห์เนื้อหา ของหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนใหญ่แล้ว ก็จะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ

บุญเลิศ ศุกดิลก²⁶ ศึกษา สิทธิการสื่อสารในประเทศไทย ทำการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ไทย 6 ชื่อฉบับ คือไทยรัฐ เดลินิวส์ สยามรัฐ มติชน บ้านเมือง และแนวหน้า สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ คุณภาพคือ สยามรัฐ และมติชน เน้นการเสนอข่าวสาร ความรู้ค่อนข้างสูง ในขณะที่หนังสือพิมพ์ปริมาณคือ ไทยรัฐ และเดลินิวส์ เน้น การเสนอข่าวและบทความ เพื่อความบันเทิงมากกว่า

ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานนท์²⁷ วิจัยเนื้อหาข่าวและแนวทางการคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ ให้ความสำคัญกับข่าวอาชญากรรม รวมทั้งเน้นคุณค่าของความเป็นข่าว ทางเพศสูงกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น

อย่างไรก็ตาม อัญชลี ชัยวรพร²⁸ ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบรูปลักษณ์และเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทำให้สามารถจัดแบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ได้เป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภท

²⁶ บุญเลิศ ศุกดิลก, สิทธิการสื่อสารในประเทศไทย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2527

²⁷ ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานนท์, "เนื้อหาข่าวและแนวทางการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534)

²⁸ อัญชลี ชัยวรพร, "การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปลักษณ์ และเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535)

เน้นเนื้อหาเบา-รูปแบบสะดุดตา จะเน้นการนำเสนอเนื้อหาเบามากกว่าเนื้อหาหนัก และจะเน้นภาพข่าวและภาพเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาทั้งหนักทั้งเบา-รูปแบบสะดุดตา จะเน้นการนำเสนอเนื้อหาทั้งหนักและเบา ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน แต่จะเน้นภาพหัวข่าว และภาพเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาหนัก-รูปแบบสะดุดตา จะเน้นภาพหัวข่าวและภาพเป็นพิเศษ และจะเน้นเนื้อหาหนักมากกว่าเนื้อหาเบา กลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเนื้อหาหนัก-รูปแบบง่าย เรียบง่าย เป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอเนื้อหาหนัก แต่จะมีภาพหัวข่าว ภาพ และตัวข่าว ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน และกลุ่มหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาหนัก-รูปแบบเรียบง่าย จะเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ เน้นเนื้อหาหนัก และนำเสนอตัวข่าวมากกว่าภาพหัวข่าวและภาพ

นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า ผู้ทำการวิจัยส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยนิยมทำการศึกษาเกี่ยวกับภาพข่าว จะมีอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่ให้ความสนใจ

จ่านงค์ วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธ์²⁰ วิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ Bangkok Post เมื่อ พ.ศ. 2490 ตีพิมพ์ภาพร้อยละ 0.99 นับเป็นลำดับที่ 11 จากเนื้อหาทั้งหมด 14 ลำดับ ต่อมา พ.ศ. 2526 Bangkok Post ตีพิมพ์ภาพคิดเป็นร้อยละ 11.30 นับเป็นลำดับที่ 3 จากเนื้อหาทั้งหมด 20 ลำดับ ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์ต่างตีพิมพ์ ภาพเป็นจำนวนมาก จัดอยู่ในลำดับต้น ๆ ของเนื้อหาทั้งหมด เห็นได้จาก หนังสือพิมพ์ The Nation Review ตีพิมพ์ภาพร้อยละ 11.64 เป็นลำดับที่ 3 จากเนื้อหาทั้งหมด 20 ลำดับ สอดคล้องกับหนังสือพิมพ์ Bangkok World ตีพิมพ์ภาพร้อยละ 16.75 เป็นลำดับที่ 2 ของเนื้อหาทั้งหมด โดยเนื้อหาลำดับแรกของทั้ง 2 ฉบับ คือ โฆษณา

สุภาณี กอสุวรรณศิริ³⁰ วิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์แนวหน้า ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพถึงปริมาณ มีการเสนอจำนวนและเนื้อหาของภาพข่าวมากที่สุด โดยจะเป็นภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุมากที่สุด ในขณะที่หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ ประเภทคุณภาพ มีการเสนอจำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวน้อยที่สุด

²⁰ จ่านงค์ วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธ์, หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 68-71

³⁰ สุภาณี กอสุวรรณศิริ, "การเสนอภาพข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534)

นอกจากนี้ ยังพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยจะเสนอภาพข่าว สังคมและประชาสัมพันธ์ ในจำนวนและเนื้อที่มากที่สุด และมีการเสนอภาพข่าว วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ในจำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวน้อยที่สุด

รัชณี วงศ์วรรณ ³¹ ศึกษาแนวโน้มหนังสือพิมพ์ไทยในทศวรรษหน้า (2535 - 2544) แนวโน้มด้านลัทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบของ หนังสือพิมพ์ไทย จะมีมากเนื่องมาจาก ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้เกิด กระแสความตื่นตัวในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ อีกทั้ง ยังมีหนังสือพิมพ์เฉพาะด้าน ออกมา โดยในช่วงปี 2535-2544 หนังสือพิมพ์จะเน้นข่าวการเมือง ข่าว เศรษฐกิจ ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าววิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ คอมพิวเตอร์ และบทวิเคราะห์

นภดล รวีเจริญ ³² ศึกษากฎหมายกับเสรีภาพหนังสือพิมพ์ พบว่า กฎหมายที่ใช้ควบคุมการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ ในปัจจุบัน เป็นไปอย่างเข้มงวดและจำกัด เสรีภาพของหนังสือพิมพ์มากเกินไป ควรที่จะมีการยกเลิกบาง ฉบับ และทำการ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายบางฉบับ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจุบัน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดี ต่อความสัมพันธ์ระหว่าง รัฐบาลและหนังสือพิมพ์

การวิจัยในหัวข้อ "การนำเสนอข่าวและภาพข่าว "หน้าหนึ่ง" ของ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ก่อนและหลังยกเลิก พร.42 ครั้งนี้ ถือได้ว่า เป็น การนำการวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวอ้างข้างต้น มาเป็นแบบ หรือแนวทางในการ ทำวิจัย เพื่อที่จะพิสูจน์ว่า เมื่อมีการยกเลิก พร.42 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีถูกนำมา อ้างเสมอ ในการเข้าควบคุมหนังสือพิมพ์ จะทำให้การนำเสนอข่าว ภาพข่าว รวมไปถึง ภาษาที่ใช้ในการ พาดหัวข่าว ใน "หน้าหนึ่ง" ซึ่งเป็นจุด ขายของ หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ แต่ละประเภท เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

³¹ รัชณี วงศ์วรรณ, "แนวโน้มหนังสือพิมพ์ไทยในทศวรรษหน้า (2535-2544)" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534)

³² นภดล รวีเจริญ, "กฎหมายกับเสรีภาพหนังสือพิมพ์", (วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตร์ มหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2524)